

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum actus luxuriæ sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

Ad OCTAVVM dicendum, quod sicut propter pceptum Dei in cuius potestate sunt omnia, id, quod sicut fuit furtum, sicut non furtum filii Israel Aegyptios spoliavitibus, ut dicitur Exod. 12. ita & propter auctoritatem ipsius Dei qui est supra legem matrimonii, concubitus ille non est furtum carius qui alias fornicarius fuit, unde dicitur uxor fornicationis, & fornicationum filii, non quia tunc est fornicatio sed quia alias fornicatio fuit.

Ad NONVM dicendum, quod uirginitas seu perpetua continentia non opponitur luxuria sicut extremum, sed sicut medium, eo quod medium in uirtutibus non accipitur secundum quantitatem; sed secundum rationem rectam in carnali coniunctione abstineret, ut patet in eo qui debitum uxoris reddere contemnit, uel qui abstinet propter aliquam reuerentiam demonum, sicut nigromantici & uirgines uestales.

ARTICVLVS 11.

Vix omnis actus luxuria sit peccatum mortale.

SECOND V quo queritur, utrum ois actus luxuria sit peccatum mortale. & vñ qñ non: quia super illud 1. Tim. 4. Pietas ad oia utilis est, dicit Glos. Ambros. Omnis summa disciplina Christiana in misericordia & pietate est, quam aliquis sequens si lubricum carnis patitur, sine dubio uapulabit, non tamen peribit, sed quicunque peccat mortaliter non solum uapulat: sed perit, ergo non quicunque patitur lubricum carnis per actum luxuria mortaliter peccat.

Prat. Omne peccatum mortale alicui praecerto diuinæ legis contrariatur: sed inter peccata luxuria solum adulterium præcepto legis contrariatur, illi, præcepto. Non mœchaberis, ergo solum adulterium inter actus luxuria est peccatum mortale. Sed dicendum, quod in prohibitione mœchiae, id est, adulterii intelligitur prohibitus omnis illiciti concubitus.

Prat. Sed contra, in prohibitione maioris peccati, non intelligitur prohibitio minoris peccati: sed adulterium est maius peccatum quam simplex fornicatio, ergo in prohibitione adulterij non intelligitur prohibitio simplicis fornicationis.

Prat. Oe peccatum mortale contrariatur charitati, p. quam est aia vita, fm illud 1. Ioā. 3. Träslati sumus de morte ad uitam, qñ diligimus fratres: sed simplex fornicatio non contrariat neq; dilectioni Dei, qñ est peccatum in Deo, neq; ēr dilectioni proximi: qñ proximo nō facit iniuriā. Mulier, n. sui iuris existens qñ in actuū simplicis fornicationis cōsensit, iniuriā non patitur: qñ nullus patitur iniusti uolens, ut Philos. dicit in 5. Ethicor. ergo fornicatio secundum suum genus non est peccatum mortale.

Prat. Id dicit in lib. de Sūmo bono, qñ si delectatio fornicationis plus delectat hoīem qñ amor castitatis, adhuc peccatum regnat in hoīe. Ex quo vñ, qñ fornicatio simili posuit ēē in hoīe cum virtute castitatis: sed nullū peccatum mortale pōr ēē simul ī hoīe cum virtute, ergo fornicatio nō est pōtū mortale.

Prat. Peccatum aliquod dupliciter minorat, uno modo, pp infirmitatē hoīis alio modo, pp magnitudine impugnations: sed homo patitur maiorē debilitatem circa peccatum luxuria qñ circa peccatum gula, qñ generatio, ad quā pertinet peccatum luxuria, nō solē est corrupta sicut nutritiua ad quam pertinet peccatum gula: sed etiam est infecta. Similiter etiā maior est impugnatio ex parte hostis circa luxuriam qñ circa gulam: quia præcipue diabolus

Aimpugnat hominē de luxuria: ut patet per illud qđ dicitur Iob 14. Virtus est in lumbis eius, & potestas eius in umbilico ventris illius, quod Gregorius refert ad peccatum luxuria ergo uidetur, quod peccatum luxuria sit minus, quam peccatum gula, ut supra dictum est, ergo non omnis actus luxuria est peccatum mortale.

Prat. Corruptione naturæ humanæ cōsistit in rebellione carnis ad spiritū: sed hæc rebellio cōsecuta est ex peccato gula. Dicit enim Bernardus exponens id, quod habetur Genes. 3. Vide mulier lignū, &c. qñ ab inordinata concupiscentia ligni ueniti subiecta est rebellione carnis ad spiritū, ergo uis nutritiua ad quā pertinet talis concupiscentia, est magis corruptione quam uis generativa, & sic cum non omnis actus gula sit peccatum mortale, uidetur quod mul to minus omnis actus luxuria.

Prat. Peccata respōder culpæ: sed maior pena consecuta est uim nutritiua ex peccato primi parentis, quam aliquā aliam vim animæ. Ad nutritiua enī prius exerit esurie & siti, & alia huiusmodi quæ interdum ducunt hominem usque ad mortem, ergo est maior culpa circa nutritiua quam circa generatiua, & sic idem quod prius.

Prat. Peccatum mortale esse non potest, nisi in ratione, ut per Aug. 12. de Trin. sed quandoque actus luxuria exercetur sine deliberatione rationis, sicut patet de Loth, qui ignorarer ad filias suas accessit, vt habetur Gene. 17. ergo uidetur quod actus luxuria non semper sit peccatum mortale.

Prat. Quā ratio absorbetur, nō imputatur aliqd homini ad peccatum mortale: sed in actu luxuria tota ratio absorbetur quia, 1. Corint. 6. super illud, Qui fornicatur in corpus suū peccat, dicit Glos. hic proprie seruit anima corpori intantū, ut nihil aliud in ipso momento & experimento tā magni flagiti cogitare hoī licet aut intendere, quia mentem capiā subdit ipsa submersio & absorptio libidinis,

ergo ut qñ actus luxuria nō sit peccatum mortale.

Prat. Deute. 23. super illud, Non erit meretrix, &c. dicit Glos. Ad eas prohibet accedere quartu est uenialis turpitudine, ergo accedere ad meretricē est peccatum ueniale.

Prat. Committio maris & feminæ ordinata est ad actum generationis & educationis plis: sed qñque ex fornicario cōcubitu potest sequi conuenienter generatio & educatio ploris, ergo non omnis fornicarius concubitus est peccatum mortale.

Prat. Magis impedit bonū generationis, & educationis plis, qui nunquā operi generationis intendit, qñ qui ad mulierē accedit fornicario concubitu. Si ergo fornicarius cōcubitus est peccatum mortale, p. impedimentum educationis ploris, multo magis seruare continentia est peccatum mortale:

cum per hoc totaliter generatio ploris impediatur.

Prat. Manifestum est, qñ ex concubitu mulieris qñ est sterilis uel ueruila, generatio ploris sequi nō potest: sed tamē hoc quādoque fieri potest sine peccato mortali in statu matrimonii, ergo etiā ab actus luxuria ex quibus nō sequitur generatio & debita educationis ploris, possunt ēē absq; peccato mortali.

Prat. Mat. 5. dicitur, qñ anima fuerit titillata cōcupiscentia, & si sit peccatum, non tamen est crimē: sed talis titillatio est actus luxuria, ergo actus luxuria non est crimen, siue peccatum mortale.

Prat. Delectatio fornicationis put est in cogitatione sola, nō est peccatum mortale: sed cōsensus in ve-

Quasi dicit S. Tho. Y 4 male

Lib. 33. mag
ral cap. 11. n.
pouls 6. cap.

Li. 13. ca. 12.
tom. 3.

Glos. interell.
nearis ibi
adiuuata &
ordinanda
u. er illud
omne pecca-
tum extra
corpus.

Glos. ordi-
naria ibi ex
August.

QVÆS. XV. DE LVXVRIA, ART. II.

niale peccati, nō est mortale peccatum. ergo neq; et consensu rōnis in talem delectationē est peccatum mortale. & tamen est actus luxuriae. ergo nō omnis actus luxuriae est peccatum mortale.

¶ 17 Præt. Illud quod non est peccatum mortale vni, non est peccatum mortale alteri: sed consensu in delectatione non est peccatum mortale viro habenti uxorem, quia nec etiā ipse actus est ei peccatum mortale, ergo neque aliis consensis in delectatione luxuriae est peccatum mortale.

¶ 18 Præt. Actus etiā luxuriae sunt tactus, amplexus, & oscula: sed hmoi nō videbit esse peccata mortalia. Cū. n. ad Ephe. 5. Apo. dixit. Fornicatio & immunitia, & avaritia, aut turpitudine (q. i. cōsistit in amplexibus & osculis, ut stultiloquium, aut scurrilitas, nec nos sit in uobis, postea subiecit Ois fornicator, aut immunitus, aut avarus nō habet hereditatem in regno Christi & Dei. p̄termissa turpitudine & stultiloquio & scurrilitate. ergo uñ q. hmoi non sint peccata mortalia excludentia a regno Dei.

SED CONTRA est. q. Apost. dicit ad Gal. 5. manifesta sunt opera carnis, quae sunt fornicatio, immunitia, impudicitia, luxuria, & postea subdit. Qui talia agunt, regnum Dei nō possidebūt: sed nihil excludit a regno Dei, nisi peccatum mortale. ergo omnis actus luxuriae est peccatum mortale.

¶ 2 Præt. Mat. 5. dī. Qui uiderit mulierem ad concupiscedūm eam, iam mœchatus est ea in corde suo, & ita peccat mortaliter: sed inter oēs actus luxuriae primum & minimū est, ipsam uidere mulierē. ergo multo magis oēs alii actus sunt peccata mortalia.

RESPON. Dicendū, q. sicut supra dictū est, actus luxuriae potest esse inordinatus duplicitate, uno modo, pp solam inordinationem concupiscentia: alio modo etiam propter inordinationem ipsius actus, quādo ergo est peccatum luxuriae propter solā inordinationē concupiscentia, sicut cū aliquis libidinose accedit ad suam uxorem, tunc est distinguendū: quia quandoque est talis inordinationis, quae excludit ordinē finis ultimi, pura, cū aliquis intantum cōcupiscentia delectationem ueneream, q. ab ea non abstineret propter præceptum Dei, & q. illam mulierē cognoscere uellet, uel etiā alia præter matrimonii legē: & sic est peccatum mortale, quia concupiscentia non restringatur intra limites matrimonii. Aliando vero inordinatio cōcupiscentia nō tollit ordinē ultimi finis, qn. Saliquis & si superabundet in concupiscentia delectationis uenerear, tū prius ab ea abstineret quam contra Dei præceptū ageret, nec ista mulierē aut alia cognoscet si sua uxor nō est. q. tūc cōcupiscentia sicut infra limites matrimonii, & est peccatum ueniale, sicut & supra de gula distinximus. Si uero si actus luxuriae peccatum pp ipsam inordinationē actus, quia, s. actus nō est proportionatus generationi & educationi prolixi, sic dico q. semper est peccatum mortale. Videmus. n. q. peccatum mortale est non solum homicidium, p. quod uita hois tollitur, sed etiā furtum, per quod subrahantur exteriora bona, quae ad uitā hominis susst. tandā ordinantur. unde dī Eccles. 3. Panis egenitū uita pauperis: qui defraudat illum, homo sanguinis est, propinquus autem ordinatus ad uitā hominis semen humanum, in quo est homo in potentia, q. quecumque res exteriores. unde & Phil. in sua Politica dicit, in semine hois esse quiddā diuinum in quantum. Sest homo in potentia, & ideo inordinatio circa emissionē seminis est circa uitā hominis.

Q. p̄ced.
art. 3.

L. 2. de generat. animalium cap. 3. non remo se. 2. li. 10. 4.

F in potentia propinqua, vnde manifestum est, q. n. talis actus luxuriae est peccatum mortale in genere. & q. appetitus interior accipit bonum vel malitiam ex eo quod appetitur, inde etiā q. appetitus, huiusmodi actus inordinatus est peccatum mortale, si sit complenus, scilicet cum ratione.

AD PRIMVM ergo dicendū, q. Ambro. dicitur de lubrico carnis fm. q. est ueniale peccatum patet in actu matrimoniali, sicut dictū est, uenit & melius, q. loquitur & de lubrico peccato talis, non est aut simpliciter intelligendum, q. in tali lubrico carnis perueretur uig; ad mortificationē euadat pp opera pietatis: sed q. operatatis frequentata disponunt hominē ad faciliū nitendum, & postquam penitentia ad peccata terita faciliū expiāda, propter quod etiā Dom. Matt. 2. 15. per opera misericordia dominandi & defectum misericordiæ imputat: quia scilicet studierunt per opera misericordia peccata per rita expiare, ut dicit August. 12. de ciuit. Dei.

AD SECUNDVM dicendum, quod per illud probatum, Non mœchaberis, intelligitur prohibitus illicitus usus genitalium membrorum, q. genere suo est peccatum mortale.

AD TERTIUM dicendū, q. præcepta decalogi immediate a Deo populo tradita, unde fm. mā traduntur, p. sunt manifesta naturaliter iuslibet hois ēt popularis, quilibet autē statim i naturali aduertere potest adulterium esse peccatum, id est præcepta decalogi prohibetur adulterio. Fornicatio uero & alie corruptiōe prohibentur sequentia legis præcepta, quia a Deo traditū puto per Moylen: quia scilicet horum inordinatum non manifeste continet inuidiam potest est omnibus manifesta: sed solum sapientem quos debet ad aliorum notitiam derit.

AD QUARTVM dicendū, q. oēs corruptiōe, q. sunt præter legitimū matrimonii, peccata in proximū, in quantum sunt communis, plis generandæ & educandæ, sicut alia.

AD QUINTVM dicendū, q. amor castitatis lectare nō solum eumq. castitatem habet, sed q. uirtute castitatis caret, inquantum per rite ruralē homo iudicat bonū uirtutis, & diligenter & dilectatur in eo etiam si uirtutem nominat.

AD SIXTVM dicendum, q. illa ratio pro quantitate peccati, que atēdūt fm. circum cui præponderat quantitas peccati, que am fm speciem actus. unde patet q. quantum quis inducatur ad faciendum homicidium, est peccatum, q. si dicat uerbū otiosum, nō impulsum. Similiter etiam & si homo magneretur ad actum luxuriae q. ad actum gula, nō sit debilior: quia tamen actus luxuriae efficiunt tale peccatum, quia haberet materiam inordinate repugnantem, quod actus gula non habet, nō sequitur q. peccatum luxuriae sit minus quam gula. Sequeretur autem forte in alio quando actus luxuriae est ueniale peccatum, quis uitur superflue cibo suo, uenialiter potest q. superflue uitur sua uxore, nisi alia faciat utrōbique peccatum mortale. Si quis cibo furtivo utatur, uel prohibito per legem mortaliter, minus tamē q. fornicator, quoniam uel quelibet res exterior a remotione levitatis hominis, quād semper humanum, sicut alia.

AD SEPTIMVM dicendū, q̄ in peccato primi parentis gula fuit materiale: sed formale fuit principale peccatum superbia, quo homo noluit sub regula divini præcepti conineri. & ex hoc sublecta est rebellio carnis ad spiritum, vt Aug. dicit 14 de cœl. Dei, non autem ex virtute gulae.

AD OCTAVVM dicendū, q̄ rebellio carnis ad spiritum, quæ maxime sentitur in genitalibus mēbris, maior poena est quam elūres & sitis: quia ista est pure corporalis, illa est spiritualis.

AD NONVM dicendū, q̄ cū ad rōnem pertineat consentire ad actū, sicut Aug. dicit 12. de Trini. nō potest esse alius fornicationis absq; rationis delibera-
tū, nisi forte in eo quā vīsum rōnīs nō h̄er. & tūc si hoc impedimentum proueniat ex cauā illicita,
non omnino ex-eusatur a peccato, sicut pater de Lorth qui ex ebrietate commisit incestū, nisi forte ebrietas illa contigerit absq; peccato illius: sicut & in Noe accidit propter inexperienciam fortitudinis vīni. Si autē cauā huiusmodi, defectus sit absq;
culpa, si actus sequens luxuria uel cuiuscunq; pec-
catu, non imputatur ad peccatum, sicut patet in fū-
tōris & amentibus.

AD XI. dicendū, q̄ in ipso actu luxurie ratio deli-
berare non potest: sed potuit ante deliberare cū con-
senſiū in actu, & ideo imputatur ei ad peccatum.

AD XII. dicendū, pl̄iter illa corrupta est. Nō
enim debet dici quorū venialis est turpitudo: sed
quorum turpitudo est venialis.

AD XIII. dicendū, q̄ actus generationis ordi-
natū ad bonū speciei, quod est bonum cōmūne. Bonū autem cōmūne est ordinabile lege; sed do-
num priuatū subiectū ordinationi vñ uel uisq; & ideo quāmūs in actu nutritiū virtutis, quæ ordi-
natū ad conseruationē individui, vñusquaque pos-
sit sibi determinare cibam cōuenientē sibi. tamē
determinare qualis debeat esse generationis actus
nō pertinet ad vnum p̄iemq; sed ad legis latore, cu-
iū est ordinare propagationē filiorū, ut Pail. dicit in 2. Post. lex autem non cōsiderat quid in ali-
quo cauā accidere possit: sed quid convenienter D
se confundat. & ideo licet in aliquo cauā possit sal-
uari intentiū naturae in actu fornicario quāmū ad
generationē prolis & educationis: nihilominus a-
ctus est secundū seordinatus, & peccatum mortale.

AD XIV. dicendū, q̄ in statu in quo erat uacuū
multiplicationi humani generis non era abscis: uir-
tuo, q̄ aliquid ab actu generationis ablinaret, tam
secundū legem humanā q̄ secundū legem di-
uinā: sed p̄ gratiā debet iosticere magis ad spiri-
tualem propagationē, ad quam magis ap̄i sunt
cēlibem viram agentes. & ideo in hoc statu virtus
hus reputabur ab actu generationis abstinēre.

AD XV. dicendū, q̄ id illa procedit de actu luxurie,
in quo est uitū pp̄ solam inordinationē cōcupi-
scēntiae: q̄ tñ non excludit ordinem ultimi finis.

AD XVI. dicendū, q̄ cōfensus in id, qd est veniale
in genere suo, non est peccatum mortale. Delectatio
autē fornicationis cogitata est peccatum mortale
ex ḡne suo, sicut & ipta fornicatio. sed q̄ sit uenia-

A le, hoc est per accidens, propter imperfectionem
alii deficiente deliberatione rationis, qua adue-
niente per confusum deliberatum reddit ad natu-
ram sui generis, vt sit peccatum mortale.

AD XVII. dicendū, quòd sicut Phil. dicit in 10.
Eth. delectationes in honestate & malitia cōsequun-
tur operationes delectabiles. & ideo sicut carnalis
commisio nō est peccatum mortale coniugato,
est autem peccatum mortale non coniugato: simi-
lis etiam differentia est de delectatione & de con-
sentī in delectationem. Non enim potest esse gra-
uius peccarum consensu in delectationem, quāns
consensu in actu, vt patet per Aug. 12. de Trinitate.

B **AD XVIII. dicendū,** quod tactus, amplexus, &
oscula in quantum ordinantur ad actu fornicatio-
nis, consequuntur consensum: in quantum autem or-
dinantur ad solam delectationem, consequuntur
consensum in delectatione, qui est peccatum mor-
tale. & ideo utroque modo sunt peccata mortalia,
quia cum huiusmodi non sint secundū speciem
suum peccata mortalia, sicut fornicatio & adulterium:
sed solū secundū q̄ ordinantur ad aliud,
id est, ad consensu pred̄ctos, ideo Aposto. non
reiterauit de turpitudine & securitate & stolido-
quio: sed solū de illis qua sunt secundū se pec-
cata mortalia.

ARTICVLVS III.

Quot & quæ sint luxurie species.

T ERTIO queritur de speciebus luxurie, quæ
sunt fornicatio, adulterium, incestus, stuprū,
raptus, & vitium contra naturam. & videtur q̄ in
conuenienter distinguantur. Diuersitas enim mate-
riæ non diversificat speciem: sed prædicta nō dilit
genauerit nisi secundū materiam, prout si aliquis
polluit, vel conjugatam, vel virginem vel alterius
conditionis mulierem. ergo prædicta non sunt di-
uerſa species luxurie.

¶ : Præt. Luxuria per se cōsistit circa delectationes
venereas, qua sunt in commissione maris & semi-
ne sed quod semina sit cōjugata, uel soluta, uel vir-
go, hoc accidit et. ergo prædicta non differunt nisi
per accidens, & si non sunt diuerſe species, cum
differentia per accidens non diversificet speciem.
¶ 3 Præt. Luxuria per se opponit temperantia:
sed aliqua prædictorum opponuntur iustitia, præci-
pue adulterium, & raptus. ergo videtur quod incon-
uenienter ponantur species luxurie.

SED CONTRA est, quod Magister in 4. senten. has
species assignat.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est,
peccatum luxurie dupliciter habet inordinationē.
Uno quidem modo ex parte concupiscentiae, & ta-
lis inordinationis non semper facit peccatum mor-
tale modo ex parte ipsius actus, qui de se est inor-
dinatus, & sic semper est peccatum mortale. & ideo
ex hac parte, ex qua est maior gravitas peccati, su-
muntur species prædictæ luxurie. Est autem actus
luxurie inordinatus, aut ex hoc quod nō potest se
qui ex actu generatio prolis, & sic est uitium con-
tra naturam: aut ex eo quod nō potest sequi debi-
ta educatio, quia scilicet mulier non est determinata
uiro, ut sit sua secundū legem matrimonij. &
hoc quidem contingit tripliciter. Primo, quia si nō
potest non est determinata ut sit sua: & sic est for-
nicatio, quæ illi concubitus soluti cum soluta. & di-
citur a fornicie, id est ab arcu triumphali, quia ad hu-
iūmodi spectacula conueniebant mulieres, quæ se
prostutue-

Li. 4. sen. 41.
Art. 1. Et 20
prædicta.De quibus
in 1. arg.